

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksen johdosta muutoksista vuoden 1990 tulo- ja menoarvioon

Eduskunta on 18 päivänä huhtikuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 30 muutoksista vuoden 1990 tulo- ja menoarvioon.

Valiokunta on käsitellyt asian ja on saamansa selvityksen perusteella päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esityksen hyväksymistä kuitenkin seuraavin muutoksin ja huomautuksin.

TULOT

11.08. Valmisteverot

14. Valkuaisvero

Koska hallituksen eduskunnalle antaman esityksen johdosta valkuaisveroa korotetaan, momentille lisätään 20 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 20 000 000 markalla.

11.19. Muut veronluonteiset tulot

04. Eräiden maataloustuotteiden markkinointimaksut

Koska hallituksen eduskunnalle antaman esityksen johdosta maidon ja sianlihan vientikutannusmaksua korotetaan, momentille lisätään 75 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 75 000 000 markalla.

07. Maidon kiintiömaksu ja pellonraivausmaksu

Koska hallituksen eduskunnalle antaman esityksen johdosta maidon kiintiömaksua korotetaan, momentille lisätään 15 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 15 000 000 markalla.

MENOT

24.50. Itä-Euroopan maiden avustaminen

Valiokunta edellyttää, että seuraavaan tulo- ja menoarvioesitykseen sisällytetään määräraha kansalaisjärjestöjen Itä-Euroopan maihin toimittaman tavara-avun kuljetus- ja jakelukustannusten avustamiseen.

66. Puolan avustaminen (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisää 500 000 markkaa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös kansalaisjärjestöjen Puolaan toimittaman tavara-avun kuljetus- ja jakelukustannusten avustamiseen.

Momentin loppusumma lisääntyy 500 000 markalla.

27.30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta

22. Suomalaisten valvontajoukkojen hallinto- ja varustamismenot (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään 100 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 markalla.

29.01. Opetusministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentin perustelut on muutettu näin kuuluviksi:

Peruspalkkaiset hallitusneuvoksen virka (A 28) ja opetusneuvoksen virka (A 26) saadaan siirtää ministeriön yhteisiksi viroiksi 1.7.1990 lukien. Hallitusneuvoksen virka on perustettu 1.3.1974 lukien kouluosastoon (A 164/74) ja opetusneuvoksen virka apulaistoimistopäälli-

kön ylimääräisenä toimena 1.7.1971 lukien korkeakoulu- ja tiedeosastoon vuoden 1971 II lisämenoarviossa (valtiovarainministeriön kirje n:o P 4110/16.6.1971, nimikkeen muutos valtiovarainministeriön päätöksellä n:o VM 161/13—25/74/6.5.1974).

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

30.32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet

40. *Maataloustuotteiden vientituki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisää 220 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 220 000 000 markalla.

31.58. Muut liikenteen korvaukset ja valtionavut

(30.) *Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen* (siirtomääräraha)

Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin määrärahasta käytetään noin puolet linja-autoliikenteelle maksettavaan kilometripohjaiseen tukeen.

Koska valiokunta ei hyväksy ehdotettua momentin perustelujen muutosta, momentti poistetaan.

36.06. Valtionvelan kuoletukset

90. *Nettokuoletukset* (arviomääräraha)

Lisämenoarvioehdotuksen tasapainottamiseksi siihen valiokunnassa tehtyjen muutosten jälkeen momentilta vähennetään lisää 110 000 000 markkaa eli momentin vähennys on yhteensä 5 868 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma vähenee 110 000 000 markalla.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetaan tuloihin yhteensä 2 300 000 000 markan vähennystä ja menoihin 2 300 207 000 markan vähennystä. Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tulot ja menot alkuperäinen tulo- ja menoarvio huomioon ottaen seuraavat:

— tulot 139 311 232 000 markkaa ja
— menot 139 308 952 900 markkaa.

Tällä lisämenoarviolla muutettu tulo- ja menoarvion numerotaulukko olisi siten 2 279 100 markkaa ylijäämäinen.

Valiokunta on tehnyt lisäksi ehdotettuihin menoihin muutokset, jotka lisäävät menoja 110 600 000 markkaa, ja merkittyihin tuloihin muutoksia, jotka lisäävät tuloja 110 000 000 markkaa. Tulo- ja menoarvio on siten valiokunnan ehdottaman muutoksen jälkeen 1 679 100 markkaa ylijäämäinen.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdissa hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat muutokset vuoden 1990 tulo- ja menoarvioon:

NUMEROTAULUKKO

(Kuten hallituksen esityksessä, paitsi että lisätään tulomomentti 11.08.14 ja merkitään sille 20 000 000 markkaa, että lisätään tulomomentti 11.19.04 ja merkitään sille 75 000 000 markkaa, että lisätään tulomomentti 11.19.07 ja merkitään sille 15 000 000 markkaa, että momentille 24.50.66 merkitään lisäystä 500 000 markkaa, momentille 27.30.22 merkitään lisäystä 100 000 markkaa, momentille 30.32.40 merkitään lisäystä 220 000 000 markkaa, momentti 31.58.30 poistetaan, sekä momentilta 36.06.90 vähennetään 110 000 000 markkaa.)

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-

Hakola (osittain), varapuheenjohtaja Luttinen (osittain), jäsenet E. Aho (osittain), Ahonen

(osittain), Ajo (osittain), Hokkanen (osittain), Isohookana-Asunmaa (osittain), Järvenpää (osittain), Kettunen (osittain), Laaksonen (osittain), Lahti-Nuuttila (osittain), Maijala (osittain), Malm (osittain), Mattila (osittain), Ranta (osittain), Rusanen (osittain), Sasi (osittain), Savolainen (osittain), Tenhiälä, Viljanen (osittain) ja Vähäkangas (osittain) sekä varajäsenet

Ikkala (osittain), Kalliomäki (osittain), Kietäväinen (osittain), Nyby (osittain), Paakkinen (osittain), Pekkarinen (osittain), Peltari (osittain), Pohjanoksa (osittain), Renlund (osittain), Riihijärvi (osittain), T. Roos (osittain), Seppänen (osittain), Tiuri (osittain), Turunen (osittain), Törnqvist (osittain), Valli (osittain) ja Vihriälä.

Vastalauseita

I

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUS- MINISTERIÖN HALLINNONALA

33. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

47. Turkisnahkojen väliaikainen hintatuki (siirtomääräraha)

Koko turkistarhauselinkeino on ajautunut vakavaan kriisiin, jonka ratkaiseminen edellyttää yhteiskunnan riittävää tukea. Kokonainen elinkeino ja siihen liittyvä osaaminen on nyt vaarassa, ellei tarpeellista apua ripeästi anneta. Lisäbudjetissa esitetään määräaikaista turkisnahkojen hintatukea, joka rajoitetaan kuitenkin enintään 70 prosenttiin tavoitteellisen myyntihinnan ja kyseisen myyntikauden keskimääräisen toteutuneen myyntihinnan erotuksesta. Turkistuottajien esityksen mukaan tällaista rajausta ei tulisi asettaa, jolloin momentille tulisi lisätä 40 miljoonaa markkaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

*että momentille 30.33.47 otettaisiin
lisäyksenä 40 000 000 markkaa.*

60. Siirto maatilatalouden kehittämisrahas- toon

Lisäbudjetissa hallitus esittää momentilta vähennettäväksi 70 miljoonaa markkaa. Esitys

merkitsee maatilatalouden kehittämisrahaston toimintamahdollisuuksien oleellista rajoittamista ja jatkaa hallituksen tähänastista supistulinjaa. Vuonna 1987 siirto oli 435 miljoonaa markkaa, tämän vuoden varsinaisessa budjetissa 250 miljoonaa markkaa ja esitetyn supistuksen jälkeen vain 180 miljoonaa markkaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

*että momentille 30.33.60 otettaisiin
lisäyksenä 70 000 000 markkaa.*

34. Muut maatalouden menot

40. Maidon kuljetusavustukset (siirtomäärä- raha)

Lisäbudjetissa esitetään maidon kuljetusavustuksen leikkaamista 32 miljoonasta markasta 17 miljoonaan markkaan. Jos esitys toteutuu, vaarantuu tuottajamaidon keräily ja valmiiden maitovalmisteiden jakelu maamme kaikkein harvimmin asutuilla alueilla. Kuljetustuen voimakas supistaminen merkinnee harvimmin asutuilla alueilla myös tuntuvaa vähennystä tuottajan saamaan maitolitrnan hintaan.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

*että momentille 30.34.40 otettaisiin
lisäyksenä 15 000 000 markkaa.*

Pääluokka 33

**SOSIAALI- JA TERVEYS-
MINISTERIÖN HALLINNONALA****21. Rintamaveteraaneläkkeit**

52. *Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki (arvionääräraha)*

Hallitus on esittänyt ylimääräisen rintamaliikkeen korottamista tämän vuoden budjettiesityksen mukaisesta 12,5 prosentista 17,5 prosenttiin kansaneläkkeen lisäosan määrästä 1.8.1990 lukien ja tätä varten momentille lisäystä 42 miljoonaa markkaa.

Keskustan eduskuntaryhmä esitti jo kuluvaan vuoden budjetin käsittelyssä viime syksynä, että ylimääräinen rintamaliikse korotettaisiin 30 prosenttiin kansaneläkkeen lisäosan määrästä 1.1.1990 alkaen. Lisäksi olemme esittäneet vähimmäismäärän korottamista 20 markasta 50 markkaan kuukaudessa. Hallitusryhmien edustajat kuitenkin torjuivat äänestyksissä esityksemme. Myöskään sotaleskien kuntoutukseen ja naisveteraanien aseman parantamiseen ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota.

Hallituksen asenne kansalaisten perusturvan kehittämiseen ilmeni samassa yhteydessä, kun esityksemme kansaneläkeuudistuksen IV vaiheen toteuttamiseksi, työttömyys- ja sairausajan vähimmäisturvan kohentamiseksi ja opintotuen kehittämiseksi tylästi torjuttiin.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 33.21.52 otettaisiin lisäyksenä 100 000 000 markkaa ylimääräisen rintamaliiksen korottamiseksi 30 prosenttiin kansaneläkkeen lisäosan määrästä ja vähimmäismäärän korottamiseksi 50 markkaan kuukaudessa.

Pääluokka 35

**YMPÄRISTÖMINISTERIÖN
HALLINNONALA****11. Ympäristönsuojelun yleinen edistäminen**

26. *Ympäristötutkimukset ja -selvitykset (siirtomääräraha 2 v)*

Lisäbudjetissa esitetty 500 000 markan lisäys momentille on täysin riittämätön niihin tarpeisiin verrattuna, jota varsinkin kansainvälisen ympäristöyhteistyön kehittäminen lähialueillemme edellyttäisi.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 35.11.26 otettaisiin lisäyksenä 10 000 000 markkaa.

45. Asuntotoimi

63. *Vuokra-asuntolainojen korkotuki (arvionääräraha)*

Vuokra-asuntolainojen korkotukijärjestelmä on osoittautunut käytännössä hyvin toimivaksi. Sen kautta olisi mahdollista nopeasti lisätä vuokra-asuntojen tarjontaa jopa kaksinkertaiseksi tavoitteeseen asetettuun 2 000 asuntoon verrattuna. Lisäbudjetissa esitetty myöntämisvaltuuden lisäys ja momentille osoitettu siirto ovat riittämättömät kysyntään nähden. Myös lisävaltuuden käytön rajoittaminen alkamaan vasta 1.10.1990 lykkää turhaan monien valmiiden hankkeiden toteutusta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 35.45.63 otettaisiin lisäyksenä 20 000 000 markkaa,

että momentin perusteluissa myöntämisvaltuus nostettaisiin 620 000 000 markkaan, ja

että momentin perusteluissa lausutaisiin:

”Momentin määrärahan käyttöön ei liity mitään määräaika.”

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1990

**Hannu Tenhiälä
Esko Aho
Timo Kietäväinen**

**Kalevi Mattila
Matti Maijala
Seppo Pelttari**

**Tytti Isohookana-Asunmaa
Mauri Pekkarinen
Jukka Vihriälä**

II

Yleisperustelut

Hallituksen antaessa lisämenoarvioesityksen-
sä ei vielä ollut tiedossa, että Postipankin
nopeasti heikentynyt tulos ja siitä aiheutuva
pankin toimintojen karsiminen laukaisi puoles-
taan postin toimipaikkaverkoston rajun supis-
tamisen. Lisämenoarvion yleisperustelut kes-
kittyvätkin tästä syystä vain lyhyesti esittele-
mään momenteissa ehdotettuja muutoksia.

Ehdotamme,

että yleisperusteluissa lausuttaisiin:

”Valiokunta toteaa, että hallituksen antaes-
sa lisämenoarvioesityksen ei tiedossa vielä ollut
postitoimipaikkojen raju supistamisohjelma,
mistä syystä valiokunta edellyttää, että hallitus
valmistelee ja pikaisesti antaa eduskunnalle
esityksen vuoden 1990 toiseksi lisämenoarviok-
si siinä tarkoituksessa, että eduskunta voisi
ottaa asiaan kantaa.”

30.33.47. *Turkisinahkojen väliaikainen hinta-
tuki* (siirtomääräraha)

Emme pidä riittävänä sitä, että tukea makse-
taan enintään 70 prosenttia kustannusperusteis-
en tavoitteellisen myyntihinnan ja toteutuneen
hinnan erotuksesta. Katsomme, että tuki tulisi
nostaa 90 prosentiksi.

Ehdotamme,

*että momentille otettaisiin lisäyksenä
40 000 000 markkaa.*

(30.33.60.) *Siirto maatilatalouden kehittä-
misrahastoon*

Hallitus on esittänyt määrärahan supistamis-

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1990

Timo Laaksonen

Juhani Vähäkangas

Esko Seppänen

ta 70 miljoonalla markalla. Emme pidä tätä
aiheellisenä.

Ehdotamme,

*että momentti ja sille merkitty mää-
rärahan vähennys poistettaisiin.*

30.34.40. *Maidon kuljetusavustukset* (siirto-
määräraha)

Hallitus esittää kuljetustuen 32 miljoonan
markan määrärahan supistamista 15 miljoonal-
la markalla. Kuljetustuen suhteellinen osuus
kustannuksista on jatkuvasti pienentynyt, kos-
ka määrärahaa ei ole korotettu. Määrärahan
ehdotettu supistaminen vaarantaa tuottajamai-
don keräilyn ja valmiiden maitotuotteiden ja-
kelun maamme harvaan asutuilla seuduilla.

Emme hyväksy määrärahan supistamista
vaan katsomme, että sitä tulisi korottaa.

Ehdotamme,

*että momentille otettaisiin lisäyksenä
10 000 000 markkaa.*

33.17.51. *Työttömyysturvalain mukainen pe-
rusturva* (arviomääräraha)

Työttömyysturvan peruspäiväraha on jäänyt
jälkeen. Pidämme tarpeellisenä peruspäivära-
han korottamista hallituksen esittämän 2 mar-
kan asemesta 30 markalla. Korotus tulisi voi-
maan 1.7.1990.

Ehdotamme,

*että momentille otettaisiin lisäyksenä
200 000 000 markkaa peruspäivärahan
korottamiseksi.*

